

Pievanje četàrnaesto.



Sadàržaj: Osman pita zvezdoslovca svoga Mahumeta Čelebiu, što veli nebo o njegovu putu u iztok. Dobivši neugodan odgovor, premda se sdvora ukaže stavan u odluci, počme ništanemanje sám u sebi plašit se kô čoviek; nu jedan vrag u slici hodžinoj paklenom svojom hitrinom podkriepi ga opet i podoštri u pàrvom njegovu nakanjenju. Sàrda paklena, imenom ljubomornost, u prilici Bečirevoj javi Ljubici Rizvan-pašinoj kćeri, da je Krunoslava u tammici kod Korevskoga, i potakne je na osvetu prema oboici, koji u sužanjstvu ufanjem pìtajući se ostadoše ubijeni od jedne čete Turakah u tammici.

Nebesa su knjige od vieka,
Gdie svojim pàrstom Višnji piše,
Neka vidi, tko ga nieka,
Čijim duhom stvor saj diše.
Viekovitiem' na njih slovi,
Kieh neizbrisà ikoe vrime,
Ki sagradi vàs sviet ovi,
Štie se višnje stvorca ime.
S njih se viečna ori slava
Viečnom trubljom, sviet da sliša:
Božja je ovo sve dàržava,
A kuća mu svieh je viša.

- S njih je liepos svaka od svieta
 I što uzdrží zemlja i vriěži:
 S njih nam četår dobe od lieta,
 S njih nam daždí, gàrmí i snieží.
- 5 Nu potolas ljudska neće,
 Što `e na danu, da je dosta
 Znati umàrlom` umu, veće
 Iste i u mraku što još ostà.
 Tere i gatat biehu umàrli
 Davno u zviezde jurve uzeli,
 Il im dobru kob, il vàrli
 Udes paka nebo veli?
 I premda se kada i sгодí,
 Bì li znanje bì li srieća,
 Da buduće vrieme uzplodi,
 Što kóm` zviezda dat obeçà:
 Ali `e plahos, càrv da trudi
 Vidiet, Višnjí što mu odluči,
 Hteć iz tminah, u kieh bludi,
 Viečne sude da prouči.
 Nu što čoviek željno izgleda,
 Il česa se straši i boji,
 Vele `e spravan znat naprieda,
 Krugu u višnjem da l' nestoji?
- 10 **T**iem ni`e čudo, kad zamraçi,
 I tiha se noćca uhvatì,
 Neka u mirnu sanku svaçi
 Jadi budu zamučati,
 Što mladjahan car Čelebi-
 Mahumeta tajno uprosì,
 Željan čuti, vieće od nebi
 Što mu u skutu svome nosi,
 Veleć: »Starče, daj otvori
 Strašne knjige, kobne liste,
 Za saznati, jesu l' gori,
 Ké su u mene, misli iste.

Čin' mi vidiet, na što sluti
 Nebo od sgara, i ké sude
 Ima'u moji čekat puti,
 I da li mi sriečno uzbude.

Pak i ako mi zvezda moja
 Rasap kaže prieki i težki,
 Znaj, da prèdat neće, od boja
 Tko mač vidiè jurve leški.

- 15 Koga od smàrti strah neplaši,
 Taj ni od zvezdah prèdat neće:
 A on, tko se viek nestraši,
 K svàrsi ureda doći umiet će.

Tako i ja ću umiet poći,
 Slavni prorok gdi umró je,
 I mogućom svóm pomoći
 Priukriepit carstvo moje.

Ni me veće želja mori.
 Da se zvezde sa mnom slažu,
 Neg li prepas, da se obori
 Zled njih na me, i gnjev mi ukažu.

Tiem tvá mudros bàrzo neka
 Po nebu se prostre vedru:
 Take odluke mirno čeka,
 Tko mač svietli paše o bedru.«

Tiem zamuknù. Ali ureda
 Mahmet mudri sborit stane,
 Ki raznavat zvezde gledà
 Sried arapske sriečne strane.

- 20 Gdieno u skutu noćna mraka
 Mnokrat tihu noću iztrajà
 Motreć kruge, dok ga paka
 Car neuzvedè vàrh saraja,
 Da nebeska diela uhodi
 Čudni vieštac, i što vidi,
 Da pòraze carske vodi,
 Neka upítan javit slidi.

On prevratjuć davne knjige,
 Ké kaldejski jezik sazda,
 Progoniti ljute brige
 Nahodjaše rados vazda.

I tako mu danci stari
 U nauku tonu i bieže,
 Da za ino i nemari,
 Neg što višnji kruzi vrieže.

Čarte ravne, krive i bieli
 Listi od knjige nanizani
 Čudniem' slikam' biehu uzeli
 Miesto svakoj hrama u strani.

25 Tu najprije vidjaše se
 Zemlja Atlantu stati o pleću,
 Gdie na sriedi siedi, i gdie se
 Sva nebesa o njoj kretju.

Sried svetlosti svoje žarke
 Merkurio bog bi štiti,
 Od hitrine i od varke
 Vrielo oniem, kieh on štiti.

Malo dalje, gdie se uvija
 Drugi krug, bi miesec kārni,
 Kako roge pruža i svija,
 Kad se utapa u mrak càrni.

Bi zatieme vidiet dano,
 Kako Marte i Venere,
 Sada docno, sada rano
 Okó zemlje put svoj miere.

A med njima bieše čudo,
 Božje oko ké se veli,
 I na dielo mārzeć hudo
 Vàs saj dónji sviet veseli.

30 Jove silni zatiem sledi,
 Gdie ponosno u krug hodi,
 I Saturno čačko siedí,
 Ki jur nebom sviem gospodi.

Ostale se paka paze
 Sjajne zvezde liepu u redu,
 Gdie sunčane bieže od staze,
 I sviet dvorit ob noć gredu.

Al' nada sve bieše tudi
 Strašnieh vidiet kolo od zvieri',
 Kako u biesu svome bludi,
 I oko svega put svoj tieri.

Tu se ovan vitorogi
 I bik ljuti u krug vartí,
 I nestavnoj rak na nogi,
 Spravan, klještim da usmàrti.

Tu se vârlí lav zamiera,
 Kako oholo skače i rika,
 I štipavac, koga tieria
 Razsàrčena strielca slika.

35 Tu razpaljen jarac večí,
 I bez vode riba izdiše:
 I tisuću zvierih ječí,
 Ké bi brojít bilo odviše.

A pak vidiš, kô sve druží
 U svoje se stane i kuće,
 I u pase, kiem' se kruži
 Nebo, mârzle, sriednje i vruće.

Tamniem' čàrknjam', màrkliem' brojí
 Posijano sve se gleda,
 A nada sviem vieštac stoji
 Siede brade, lica blieda.

Zvieldam' tkana anterija
 Niz suhe mu pada plecí,
 A rame mu strašni ovija
 Zvierski u buci krug i smeći.

Taciem' spravam' sude od nebi
 Bieše starac štiti obikó,
 Svietujući što je triebi
 Za izbiegnut dielo priko.

40 Ah, kolikrat težke udese
 Glava' od carskiah on odvãrnù,
 Hãrlec znanjem svojim, gdie se
 Množ najveća zledi sgãrnù.

Ali tadar još nebieše
 Nakanio pakó kleti,
 Da se vražje sile odrieše,
 Ké dno jazah Bog htiè spéti.

Još nebieše tamni onada
 Poplavio ponor svieta,
 Ni càrnoga svoga stada
 Jošte izrigó, sviet da smeta.

Tiem pazeći prieke štete,
 Ké mu nebo kaže od sgara,
 Da carevoj glavi priete,
 Pretežka ga muka obara.

Jadom mori vierna sluga
 S onoga se, kob što sluti,
 I tiem veća još mu `e tuga,
 Čiem su bliže carski puti.

45 S česa gorke pun pečali,
 Što mu na put sidjè pakó,
 Od jeda se vàs razžalì
 I stà sborit caru ovako:

»O mogući care od cara',
 Po kom ini svi gospode,
 Uzeo bih ti draže od sgara
 Javit glase, bolje sgode;

Ali kad me, da ti vierno
 Sve naviestim, tvá vlas nuka,
 Kazat ću ti pravo i smierno,
 Što mi višnja kaže ruka.

Nebesa ti riet me sile
 (Nauk ako me moj nevara),
 Da paklene ljute od sile
 Tries odasgar na te udara.

I da pakó vàs se sbučà,
 Da ti raspe težke uzročì,
 Kô to vidi, tko obruča
 Put ovoga svàrne oči.

50 Čiem se u raka lietos budu
 Bog Saturno sriesti stari
 I bog Marte, za pak hudu
 Kob zemaljske vàrè na stvari.

A znaš dobro, da sinovim
 Vlaštitiem se pàrvi pità:
 Toli sàrcem jur njegovim
 Vladà tvàrdos vàrlovita!

Drugi što je, triebi nije
 Tebi, o care, ja da velju,
 Ki kraj ravne Podolije
 Kàrvnu okusì njega želju.

Pače vidiè, on da izpunì,
 Kobna zviezda što ti objavì,
 Kad Carigrad vàs se uzbunì
 Na Ahmeta ti ćácka slavi.

Ah, još sad mi sàrce prèda,
 I biela se ježi brada,
 Misleć, kakviem okom gledà
 Vàrh ovoga svietla grada!

55 A i sad ti zviezda rodna,
 Bojna od strielca ká je slika,
 S pomrake će bit nesgodna
 Kvareć diela tvá velika.

I da išto se toga uzbude
 (Što Bog dobri sgar odvrati),
 Vaj, ki raspi, koje hude
 Štete od ljute bit će rati!

Istina je, da za tieme,
 Dvaš dok miesec zemlju obidje,
 Niešto bolje stupa vrieme
 I sriećnie doba idje:

Ali od svibnja dane klete
 Isti arapski jezik kune:
 A ti u njemu hoć' da lete
 Tvé korablje blagom pune!

Tiem, o care, ako ikada
 Spoznà istinu znanja moga,
 Ah, uslišaj jošte i sada
 Ucviljena roba svoga.

60 Put iztočnih svietlieh stranah
 Tvojih dobar' još nesnosi,
 Dok nevidiš, inieh danah
 Ina srieća što ti nosi.

Pače neka svaki vidi,
 Na dvorovim dać' ostati,
 Htiej, da udilje ličnik slidi,
 To tvom' puku na glas dati.

Jer ako me sve nevara,
 (A jedà se sbude tako!)
 Usried tvoga janjičara
 Gnjezdo svoje vargò 'e pakó.

Gdi ako se ljute uzgoji
 Od nabune strašna sàrda,
 Gdie su, dok se uzpokoji,
 Kà ćeš na nju sbacat bàrda?

I ako se (ali oprosti
 Tvé vitežtvo, sad što riet ću)
 Sve navàrše vražje zlosti,
 Zriet će žalos sviet još veću.

65 Vajme, ki mi strah zadava,
 Što mi kobni kažu broji!
 Čieme i ista carska glava
 Na ramenu slabo stoji!

Ah, koli je težka osuda
 Prieke u napried vidiet jade,
 A pak neznat, kamo i kuda
 Za izbiegnut je ić valjade.

Težke raspe pazim tvoje,
S tvoga puta kí ti priete:
A nemore znanje moje
Svojom vlasti da ih smete.

Tá je, o care, vlas pri tebi,
Samo riečcu jednu izjavi,
Da do bolje srieće s nebi
Iztočni se put ostavi.«

I bio bi starac veće
Uložio još besieda'
Za odvàrnut gorke smeće
Carske od glave, s kojih prèda:

70 Ali mlad car za nečuti
I neodustat misli od svoje
Cieć bojazni, kob što sluti,
Rieč mu u tieku presiekó je,

Rekuć: »Prestan', ah, prestani,
Starče, od smećah množ toliku
Veće izbrajat; jer zamani
Hrabru `e iz zviezdah štit bojniku.

Grob što klanjat vlas má hodi,
Nebu ugodna stvar će biti:
A tko samo nebu ugodí,
Toga od pakla nebo štíti.

Bog vàrh neba i do njega
Mahumet se sveti uzvisì,
A ostalo što je ovega
Svieta, o caru samom visi.

Tiem nevidim, zviezde gdje bi
Svoim gospodstvom vladat smile:
Moje `e radit, što mi `e triebi,
I neprèdat kobne od sile.

75 Pak da i jest višnja volja,
Carstvo i život da mi se otè:
Bùdi; i slavna smàrt je bolja,
Neg li život pun sramote.«

Prestà, i odè mlad car tieme
 Sladki sanak da boravi,
 I u mirno nočno vrieme
 U zaborav brige stavi.

Jer koli se kaže s dvora
 Stavne misli, sàrca jaka:
 Toli iz nutra pak se otvora
 Najprie sumnja, prepas paka.

Razabirat sobom stane
 Udes mladieh svojih lieta',
 Gdie tražeći carstvu obrane,
 Raspom prieti kob mu kleta.

I čiem trudan tač se topi
 Po razlicieh mislih móru,
 Zenice mu san zaklopi,
 Ter spec ostà svietlu u dvoru.

80 **U** to i noćca svojim' kolí
 Nad tième se popè svitu,
 Steruéc svudar u okoli
 Svú koprenu zviezdám' šitu.

Bieše u doba, od jacije
 Saba zora gdie se dieli,
 Gdie ni glasa čuti nije,
 Kud Carigrad stre se bieli,

Razmi što gdie pas zalajà,
 Ki stražara vierna 'è slika,
 Il kapidži sried saraja
 Grubiem gàrlom ure vika.

Od càrnoga miesec móra
 Izišavši gradu u oči,
 Bieljaše se vàrh ponora
 Càrnieh valah od iztoči.

S zapada mu biehu paka
 Bielo More i munare,
 S kieh se odbija svietla zraka,
 Ká daždjaše nanj od sgare.

85 Čiem s mečetah miesec hàrve
 S miesecom se sjajniem s nebi,
 Na tisuće zraci vàrve,
 Carigrade slavni, u tebi.

A sievó bi jošte i više
 Čista u srebru tí bielila,
 Tvojih mirah da nebiše
 Stegla od pakla càrna sila.

Al' po vàrsieh tvojih ona
 Kobnu u redu kleta stojà,
 Mukliem krilom svud smiona
 Leteć noćnieh sried pokoja'.

Tiem pazeći, car gdje tàrtá
 Neodluke prieke u tmìni,
 I zviedzarska kobna čàrta
 Da ga u sebi prèdat čini:

Jedan onieh, koji iz straha
 Viečnieh oganj' na sviet dóše,
 Na mesečnoj zraci ujahà,
 Odri carski gdje se stroše.

90 I ljiljskieme dočiem krilom
 Strašna neman cara obsienì,
 Paklenom mu snìt dá silom,
 A ona hodžom pak se izmienì.

Sni car, kako vàrh prestolja
 Otmanskoga siedì u slavi,
 I svetčeva što je volja,
 Iz korana svietu pravi.

Kad al eto k njemu bàrže
 Sàrdžbom plamteć svetac stupì,
 Ter mu iz ruke knjige iztàrže,
 I u obraz ga dlanom lupì.

Prenù oda sna car se tada
 S prividjenja čudna i huda:
 Kàrv mu studen mraz popada
 S težka jada, muke i truda.

- Tiem kako se paka k sebi
 Od snebitja vratì opeta:
 »Prosti, o višnji care od nebi,
 I ti, svetče, diko od svieta!«
- 95 Kliknù; i čieme hodžu upazì,
 Gdie kon odra zlatna stoji:
 »Ti li si, hodža,« viknù, »o pazi,
 Kô su težki jadi moji.
 Ah, kakva me groza hvata,
 Vaj, koja me mori muka,
 Gdie vârh moga stola od zlata
 Svetčeva me udrì ruka!«
 I kad sva mu već izkazà,
 Ká vidjenja san mu zadà,
 Poče od mračnieh prijè jaza'
 Gàrda neman, hodža sada:
 »Svietli care, gdie su stvari
 Nočna oda sna jasne toli,
 Svièta pitat viek nemari,
 Bistriem znanjem tko se oholi.
 Jer štoć' ino mniet od tvoga
 Zlatna stola, na kom siedì,
 Neg da svietu car si od Boga,
 Kiem vladahu tvoji diedi?
- 100 A što koran uči paka,
 I javljaše cítap svietu,
 Kalif da si, znaj, opaka
 Kàrstjan' diela da se smetu.
 Tiem ako ti knjige iz ruke
 Slavni prorok sàrdit tàržè,
 Riet ée, al prosti, da nauke
 Koranove ti povàržè.
 Čiem mir htiedè, a ne rati
 Iskat s kraljem kaurinom,
 Ki što vlada, ah, triebi 'e znati,
 Našom da je svieh krivinom.

Znaš bo, čistu svedj da vieru
Mač prorokov prostriet truđi,
A tvoj pušta, da se steru
Svud kàrstjani kleti i hudi.

Ali ako se mir uročì
Za pak iztok da se sledi,
Novom vojskom da podboči
Car se i carstvo, u kom siedì,
105 Čemu kàrzmaš? što zatežu
U dugo se svete odluke,
Puci iztočni jur da svežu
Kàrstu kletom klete ruke?

Tiem je l' čudo, što te oblasna
Prorokova ruka udri?
Stvar je gàrda, znam, al jasna
Kob, što svetac hotiè mudri.

S toga u iztok udilj kreni,
Lake konje, biela jedra,
I smieh blagi opet zeni
Izpod tvoga čela vedra.

Jer tko turstvo branit hàrli,
Tom' s prorokom bit će i srieća:
Mio je svetcu taki umàrli,
Koi izpuni, što se obečà.«

Hodža izustì, i put vrata'
Smierno ustupì, rekav dosta:
A vàrh odra suha od zlata
San da dilji sultan ostà.

110 I proz vrata od dvorova'
Kad izčezè, sve zamuknù:
Razmi kobniem hukom sova
Što vàrh dvora dvaš, triš huknù.

●d svieh sàrdah, kiem gospodi
Strašnodàržac màrklièh jaza',
Mniem, da pakó viek nerodì
Take slike, taka obraza,

Kakva je ona, kú sukobì
Neman, hodž u ká jur hinì,
Kad paklenom vlasti dobì
Cara, iztočni put da čini.

Sá nakazan, ká se gori
Od ljubavi angjeo pisà,
Uzè paka kip tiem gori,
Čiem se dublje satarisà.

I koli se niegda slavì
Svom liepotom nad sve ine,
Toli gàrda pak se objavì,
Kad u viečne droždnù tmìne.

115 Mutno oko bulji od zada,
Kiem prošasto gleda vrieme,
Ké, što 'e liepše, to 'e podbada
Na jed, na bies žeštji tieme.

Spried je sliepa, da kô prijè
Cieć milosti slabo vidiè,
Sada u sàrdžbi svój neumije
Štediet, na put tko joj sidje.

Od hijene 'e glava kleta,
Sàrce od zmije ljute i càrne,
Nokti od mačka, uši od pseta,
Noge od risa, na kieh sàrne.

Vučjim' zubí škripi i kosá,
Proz nos modar plam joj liže,
Siedí gušter miešte nosa,
Ki se žutí càrna niže.

Zublja i otrov desno' u ruci,
Nož u lievoj podriét siva,
Kô da veli: Sve potuci,
A pak neostan' ni ti živa.

120 I da 'e bàrža neman gàrda
Na zlo, nosi krila od sove:
Dosta 'e rieti: bieše sàrda,
Ljubomornos ká se zove.

Kú, gdie mukliem krilom pàrši,
 Kad sotona vidiè prika,
 Da zla diela svá navàrši
 Hrapaviem joj gàrlom rika:

»O jazovah našieh slavo,
 Glas koje se po svud širi.
 Reci, ah, reci, je li pravo,
 Da čiem puni sí su miri
 Càrnieh našieh već junaka',
 Gdie paklena koris ište,
 Samo tvoje znanje i šaka
 Docno spieši na bojište?«

Nu kô tigre, ako u gori
 Vižó na nju kad zalaje,
 Nanj kàrvavo oko obori,
 A pak put svoj diljit haje:
 125 Tako i sàrda kad upazì,
 Tko nanj takom rieči zinù,
 U vražji se smieh oglašì,
 Zube okesì, pak prominù.

Letiet sàrda napried grede
 Put razkošna perivoja,
 Gdie Ljubica liepa siedè
 Pod naranču tancieh hvoja'.

Liepota se njeje skriva
 Od sunčana zraka gori,
 I tiem lakše predobiva,
 Sad s miesecom gdie se bori.

Bieše izišla dikla mlada
 Haremskieh zaklop' sita,
 Da ljuvezni, ká njom vlada,
 U samoći sàrce pìta.

Tere u mirnoj dočiem noći
 Umuknuše svačii trudi,
 Ona jedna sladkoj doći
 Svój boljezni vàrha žudi.

130 Tiem dok vietric tihi i blagi
 Proz naranču milo pàrši,
 Raznoseći miris dragi
 Kud perivoj liep se vàrši;

 Il dok šturak krotke u glase
 Milo šturi doli u travi;
 Sama sobom i ona se
 U razgovor ovi objavi:

 »Ah, istino prem se piše,
 Da najpàrve od ljuvezni
 Najdilje nam sàrce uzdiše,
 I nemore da se otriezni.

 Jer je ljubav sàrcu u mladu
 Mlada i ona, a pak kako
 Raste sàrce, tako u skladu
 Raste i ljubav s njom jednako.

 Svak najvoli, rieč je stara,
 Od dietinstva na što obiknù,
 I najveć ga ono občara,
 Što mu u sàrcu najprije niknù.

135 Tiem ké 'e čudo, što i mene
 Drag Korevski svedj zanosi?
 Kad dobrota, ká u njem zene,
 Paka od mene ljubav prosi.

 Ah, tko opisat čés će moći
 Blazieh mojih niegda dana',
 Kad mi u robstvo bieše poći
 Kaurskoga svietla bana.

 Nu što velju? ah, robstvo nije
 Pazeć draga ljubovnika:
 Ovo 'e robstvo, gdie ga krije
 Mojim očim tmina prika.

 Nije robstvo, ne, gdie milo
 U slobodi sunce sjaje,
 Već gdie mi se je utopilo
 Mračna jaza težke u vaje.

- Al nebesa ako od sgare
 Na ljuvezan mú se obazdru,
 Vrieme 'e skoro, da se stare
 Okó njega tmíne razdru.
- 140 I moje 'ce žarko opeta
 U slobodi sunce iziti,
 Ter duševna moga svieta
 Liep provodič opet biti.
 Znam, da kaurka njega rodì,
 A kaduna mlada mene:
 Ali ljubav, ká gospodi
 Mnom, i s ké mi sàrce vene,
 Viek nepozna viere ine,
 Neg kí ljube, da se ljube:
 Raj još doli oniem sine,
 Kí s ljuvezni zakon gube.«
- J**oš bì u rieči dikla liepa
 Scieneć, nitko da 'e nesliša,
 Kad doletiè sàrda sliapa
 Preko obzide, gdi 'e najviša.
 I da onom' se, koga vara,
 U poznatoj slici ukaže,
 Bećírom se udilj stvara,
 I haduma càrnca laže.
- 145 A to, neka slike od svoje
 Tieme vele nepopusti:
 Čiem je pravo, da zlo što je,
 I proz grube grede usti.
 Tere iz zasied' gusta gàrma
 Kon Turkinje liepe izidè,
 I za ruku čiem je uzdàrmà,
 S njom ovako sborit sidè:
 »Nescien', liepa dievojčice,
 Zato 'er ovdie noć te krije,
 Tko tvé bielo čuva lice,
 Da ga i ob noć nać neumije.

Tvé ljuvene čuh besiede,
 I s koga ti sàrce gine,
 I što dilje za tiem grede,
 Sve što od viere misliš ine.

Najprie gorke žalim muke,
 Ké te s robstva njega taru,
 A pak hvalim liepe odluke,
 S kieh k kàrstjanskom' greš otáru.

150 A i vriedan je junak toga,
 Sve cieć njega da se ostavi:
 Čàs, poštenje, strah od Boga
 I áčkovoj smàrt na glavi.

Čiem, liepoto má jedina,
 Toli objavlja ćud ljubeznu,
 Da s njim hrabro posried tmina'
 Druga u ponor žena ogreznù.

Što govorim, velje 'e čudo
 Zatravljenu sàrcu tvome;
 Nu ja velim, da je ludo
 Krit se u ruho preda mnome.

Čiem u svakoj vazda slici
 Pozna Bećir žensko lice,
 Pak i u istoj ugarštici
 Razaznava liepotice.

Znaj bo; oni što se oglašì
 Mlad Ugričić svietlu u dvoru
 Rizvan-paše, ter me ukrasì,
 Da je u tamnom sad ponoru.

155 Mlad se Ugričić hini samo,
 Poljačka je dikla inako:
 Krunoslava, koja ovamo
 Doniè u sàrce tebi pakó.

Korevskoga 'e vierenica
 Još od leške znana rati,
 Blage slike, blaga lica,
 A neizmierno zlato trati.

A i Kalinka riet ti može,
 S tvé ljuvezni sasma plahe
 Ké Ugričić éutièe nože,
 I ké podrièe težke uzdahe.

Sada u propas gdje se pustì,
 U kú Leh se hudi ukopà,
 Ah, ké moć ée izriet usti,
 Što ée izza njih nići stopa'!

Tu tisuću priecieh zloba'
 I prevar' se i hitrina'
 Dno tamnoga živieh groba
 Carstvu i tebi sad zapina.

160 Ako viere neć' ni cara,
 A ti barem sebe osveti:
 Umri svaki, koi vara
 Što Mahumet rodi sveti!«

Reče Bećir, i triš hahnù
 Smärdećieh na nju iz usti',
 A paka se veseo maknù,
 Sien svoj stere garm gdje gusti.

Jakno od driemka, tko ga uzima
 Već, neg ište narav blaga,
 Na silu se vid zažima,
 I éútjenstvo prinemaga:

Tako i otrov stere gnjusni,
 Ki nanj sàrda kleta izrigà,
 Blied najprie cviet na usni
 I za sàrce pak posiga.

Najprie umknù, pak protàrnù
 Mramorkome dikla mlada:
 Oči izvalì, pak prevàrnù
 Od tisuću težkieh jada':

165 Kô u kladenac bistre vode
 Gorke žući kad se ulije,
 Càrni udilje vali izhode,
 I spoznat ga moći nije:

I Ljubica, vaj, ne blaga
 Jur Ljubica sada veće,
 Primožena žuči od vruga
 Gorke i strašne kuha smeće.

O mladice jedna i mila,
 S nepameti, ah, nesàrni,
 Kud paklena šlje te sila,
 I gdje jaz te čeka càrni.

Da l' nepoznaš, vrug da 'e kleti,
 Što ti càrne glase objavi?
 Jer tko će ini neg on smieti
 Tvojoj poraz spravljat glavi?

Čiem proč tebi nož tvoj biesní,
 Ljubovnika ako ubiješ:
 Jer štoć' s sàrcem bez ljuvezni,
 Neg da i njega pak razbiješ?

170 Ali ona i nečuje,

Ni na molbe zrie priklone:
 Veće raspe strašne kuje,
 Na ké gnjevi ljuti 'e gone.

Tere kako biesnu u bitju
 Dikla mlada malo obiknú,
 Svú pazeći lošu sriću
 Od biesnila pieneć kliknú:

»Za tebe li dakle, o hudi
 Nevierniče, spremah veće
 Svaka ostavit, i tvoj ludi
 Sliedit zakon i tvé srieće?

Ah, davno mi tá zla prika
 San javljaše mirne u noći
 Veleć: Sàrce neviernika
 Kô će vierno ljubit moći?

Čiem neviernoj tko se u vieri
 Začè, vieru plesat mora:
 Jer ne ljubav, nego mierí
 Gdie se koris veća otvora.

- 175 Ali odlučih, što će ureda
 I mahnitost moju kletu
 I tvé sàrce stàrti od leda
 Na ljuvezni viečnu osvetu.
 Càrn preda mnóm ponor ziva,
 I pučina viečna jada:
 Unj ogrezni, tko neuživa,
 Što mu uživat hinì náda.
 Nu prije se u nju utopi
 Od nevierah sàrce i zloba',
 I nad njime kad se sklopi
 Val, da umrem, još je doba.«
 Kad izrečè bezufana
 Dikla strašne sé besiede,
 Eto i zlatna zraka od dana
 Liepu na dvor zoru izvedè.
 S jutàrnjega jur vietrica
 Bieše pàršat listje uzelo,
 I prolietnieh drazièh ptica'
 Jato u žuber pievat sielo.
- 180 I kô videć, nje màrklini
 Da neliči svietlo od zore,
 Skoči dikla, i u bàrzini
 U ćačkove podje dvore.
 Ali u jazu, gdje boravi
 Mlad Korevski jadne dane,
 Sunčan zrak se viek nejavi,
 Ni rumena zora osvane.
 Tu starinskièh vàrhu tminah
 Viek nove se tmìne gàrnu
 Zatvorajuć sried dubinah
 Tamničara skutu u càrnu.
 A to, 'er vele turskièh duša'
 Viekovite poslà u mrake,
 Htiè pak Turčìn, on da kuša
 Bez sunčane živiet zrake.

- I neka još tu na svîti
 Gorke od pakla muke uživa,
 U verige htiè ga sbiti,
 I u grob tamni vârcí živa.
- 185 Tu štipavci gmižu, i ljute
 Zmije po gnjusnoj pliju vodi,
 I da zasja zrak u kute,
 Bog zna, od gadah što se plodi.
 O gvozdenu junak stupu
 Gvoždjem kovan siedi i kuká,
 Gdie gvozdenu vrat proz rupu
 I desna mu viri ruka.
 Na službu je lieva od tiela
 Ostavljena miešte drúge,
 Neka s bitja opustiela
 Viek neizbiegne težke tuge.
 Biele noge gadnu u kalu
 Uštapljene čame i trunu,
 A proz vratah rupu malu
 S gàrla mu se gvoždje sunù.
 Loš je u licu, i propala
 Viri iz dupljah sveća od očí',
 A na pàrstieh poput rala
 Ostàrljat se nokat koči.
- 190 Zarasó je vàs u bradi,
 I u neredu vlas mu visi,
 A zabiegó 'e glas od gladi,
 Kiem se u boju vârh svieh visi.
 Tiem kô vidiè, gdie zaškripì
 Gvozden stožer težkieh vrata',
 I gdi u nutri o mrak slîpi
 Nepoznat se junak hvata,
 U glas kliknù (ako kliče,
 Komu umire glas u gàrlu):
 »O vitežki zatočniče,
 Ki mú paziš muku vârlu,

Ili mi te Višnji s nebi,
 Ili pakó posló kleti,
 Ah, pomiluj, koga 'e triebi,
 I zled ovu htiej mi odnieti.«

- Postà liepa Krunoslava
 Na glas drage své ljubavi:
 Čiem prejaku bol joj dava,
 Što joj slabi glas objavì.
- 195 Ter kako se stegnù paka,
 I nemirno sàrce utieši,
 Sried càrnoga sletiè mraka,
 I u rieč ovu usti odrieši:
 »Ah, kolicieh nakon sgota',
 Ké mi 'e podniet bila slava,
 Jedva ovi mi danak podà,
 Da 'e kon tebe Krunoslava.
- Ali u kakvu, vajme, bitju
 Pazim ljubav mú jedinu,
 I još hudju tvú zlu sriću,
 Neg s koje mi sàrce stinù.
- Ah, ké podnieh jade i trude,
 Ké potratih srebro i zlato,
 Jedà mi se kada sbude
 U ovo od tminah sići blato.
- Sbì se, i evo preda mnome
 Moj Korevski stoji i sliša,
 Da ljuvezni nad našome
 Vlàs gospodi nieka viša.
- 200 Čiem na moje prosbe i dare
 Tvàrdi Rizvan toli sliezè,
 Da me u tmine ove stare
 Pustì vidiet tvoje veze.
- Pače reče, da će opeta
 Na sunčan te zrak izvesti,
 I zlotvorska diela kleta
 Pobiegnutjem tvojim smesti.

Tiem slobodi sārce drago,
 Sladki brače, ah, slobodi,
 Čiem te skoro nebo blago
 U slobodu zlatnu vodi.

Ah, čestiti slavni dane,
 Tvojim krilí bārže pàrši,
 Da móm' sàrcu liepa osvane
 Zora, i zled se njega svàrši.«

I s radosti u plač mio
 Da neudri dikla mlada,
 Mniem, da još bi velji dio
 Rekla onoga, što bi rada.

205 Ali jakno bojna u lúka,
 Kad tetiva pne se od zlata,
 Ako je odveć, pusti ruka,
 Tere izleti striel krilata:

Tako i liepa zatočnica,
 Čiem své sārce veće stezà,
 Tiem se veća poplavica
 Iz càrnieh joj oči' odvezà;

Ter suzeći jecá, i gladí
 Draga svoga ljubovnika,
 I svóm dušom rane hladi,
 Ké veriga dà mu prika.

Sad spovieda, sada sluša,
 Odgovara sada i prosi;
 Sad žalosna klone duša,
 A vesela sad se uznosi.

I da 'e vidiet, o, ké jato
 Premilieh bi zrio celova',
 Kiem se pase obilato
 Sārce u tmimi mračna rova.

210 Čiem nehtiedè dikla mila,
 Takvu u bitju kad ga vidiè,
 Riet, koja ju tare sila,
 Cieć Kalinka što 'oj spovidiè.

Ah, prem nikad to nelaže,
 Da zaista, tkogod ljubi,
 Ljubljenomu viek nekaže,
 S česa ljubav cienu gubi.

A jak oni, komu u buci
 Uzpienjena vārla mora
 Zasja zviezda, kažuć, k lúci
 Mirnoj kud mu put se otvora:

Tamničar se jadni uzdàrmà
 Na nenadne sladke glase,
 Vikó, jama da mu stàrma
 Samo uzdasim oziva se.

Ter kako ga čudo minù,
 I zamró se duh povratì,
 Uzè drágu svú jedinu
 Po imenu sladku zvati;

215 I k njoj šireć od okova
 Gvozdeneh težke ruke,
 Ljubežljiva paka u slova
 Gorke svoje sasù muke,

Veleć: »Mila dušo moja,
 Prosti, tko jur zaboravì
 Sried mračnoga nepokoja,
 Da se u sladke rieči objavi;

Čiem ni'è čudo, što besiede
 U zaborav liepe pustih:
 Čudo 'e veće, što mi grede
 Još ikoja rieč iz ustih.

Ah, kako ćeš, da ti trude
 Moje izrečem težke i ljute,
 Ké mi s kobi prieke i hude
 Tielo i duša davno ćute?

Nu svi trudi, sve pečali,
 S kieh se i na ké svakčas vratih,
 Prema onomu biehu mali,
 Što pak s tebe, dušo, patih.

- 220 Jer sad mi te san ukazà
 Grozne s mene lijuć suze,
 A sad ruse blaga obraza
 Tàrgajuć te kazat uzè.
 U pogube i na boje
 Ić te vidieh mene cieća,
 I s slobode paka moje
 Još na diela hàrlit veća.
 Nu ti veliš, i valja mi
 Ufat, skoro da će biti,
 Gdie ki mračnoj kukà u jami,
 Na bieli će dan iziti.
 Ah, ká čés me i kí dani
 Tiem čekaju gori paka,
 Kad me u dragoj rodnoj strani
 Kružít bude ljubav taka.«
- Ter besiedu jadni tako
 Čiem tamničar diljit haje,
 Odlagnù mu težki pakó,
 Ki mu uzročì gorke vaje.
- 225 I na bitje vratjat siedè
 Naravsko se duša opeta,
 A na obraze suhe i bliede
 Ogranjivat rados sveta.
 Pak mu ona rieč prihvati,
 Ter ga opeta milí i tieší.
 I za pomoć kú mu dati
 Sviesti i sàrcem spravno spieši.
 A pak on se na nje oglašà
 Mile glase, i píta i žudi
 Znat, kada mu rečè paša,
 Da se ukrate težki trudi.
 I čiem tako bàrže čase
 Sried ljuvena razgovora
 Drazi traju, u vrata se
 Ključ golemi zadiè s dvora.

- Milii nije sveti od zvona
 Glas pobožnu sàrcu u veče,
 Put neba se kad priklona
 Duša k Bogu svóm utieče:
 230 Zatravljenoj neg dvojici
 Hàrdjavieh bì zveka od vrata',
 Ká romona viečna u slici
 Čù se od tminah posried blata.
 Prisluškuju tamničari
 S nádóm, s sumnjom: je l', nije li
 Ki, jao, da ih neprevari
 Od slobode dan veseli?
 Nu kako se paka otvori
 Stiešten zaklop s jacieh ruka',
 I u mrak se s luči obori
 Oružana množtvo puka:
 Tko da izreče, što počuti
 Korevskoga vierenica,
 Kad zasjaše strašni kuti
 S obasjanieh turskieh lica'?
 Jakno umàrli, kad se nádá
 Sve zadobit, a pak vidi,
 Gdie mu ufanje sve propada,
 I viečna ga propas slídi:
 235 Tako gnjevom ognjenime
 Bezufana Krunoslava
 Svoga draga kliknù ime,
 I stà blizu, gdie mu 'e glava.
 Hteć, kieh živieh prostor luči,
 Da ih neluči màrtviev sada.
 Neka u smàrti bar se sluči,
 Što u životu bieše náda.
 Tiem mač paka plamen tàrže,
 I kàrvničku napà četú,
 Gdie se strašan boj zavàrže,
 Svaki svoga na osvetu;

Čiem ljuvezan svoju milu
I drag brani život ona,
A poštenje oni i silu,
Kú im žena naniè smiona.

S obie strane kàrv se lije,
I udarci daždé i rané:
Ali ona se hàrve i bije
S njimi i goni na sve strane.

240 Jur Aliu i Mehmeda
Gadne na tli màrtviev pružì:
A pobieže Musa ureda,
Gdie se strašan zatvor kruži.

A Jusuf se i Mujaga
S bratskíeh màrtav ruka' obalì:
Čiem u sliepoj spili snaga
Nezna, jed svoj na kóm kali.

I još tko zna, ké im štete
Naniela bi dikla mlada,
Da se lukav neopletè
Beg Suliman kradom zada.

Odklie najprie Korevskoga,
Zatočnicu liepu paka
Sgodì zàrnom šuplja iz svoga
Gvoždja njega ruka opaka.

Padè dikla s rane težke
Kon predraga svoga roba,
I nanj ruke struè vitežke
S njim uzletìè k nebu iz groba.

